



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

70. An votum, vel iuramentum factum alicui Ecclesiae, vel pauperi, post eorum acceptationem possit quis auctoritate Episcopi vel propria in melius commutare? Et quid ante acceptationem in praedictis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

2. Veram ego absolute existimo, omnia vota personalia, realia, & mixta tam in saeculo, quam in nouitatu emissa extinguuntur per solemne Religionis votum; & ideo existimo non solum peregrinationis Terrae Sanctae computari in professionis votum quoad peregrinationem, sed etiam contra Naldum, quoad id quod proiens vult dare in subsidium dicte Terrae Sanctae, & ita docent Suar. de Relig. tom. 3. l. 6. c. 14. n. 5. Miranda in man. Pralat. tom. 5. q. 2. s. art. 7. & Sanchez in sum. tom. 2. lib. 5. c. 5. n. 50. Et ratio est, quia tale votum licet quoad expensas sit votum reale, per professionem vniuersa vota realia commutatur, vt tenent communiter Doctores, quos citat Sanchez loc. cit. n. 43. quidquid in contrarium asserant Paludanus in 4. dist. 38. q. 4. art. 1. concl. 5. & art. 2. n. 33. concl. 4. D. Antoninus part. 2. tit. 1. l. 6. c. 2. §. 8. no. 2. & Tabiena de votum 4. in fine. Ergo, &c. Nec valet dicere, quod illud votum est Pontifici reseruatam nam similiter est reseruatam votum peregrinationis Hierosolymitanae, & tamen commutatur, & extinguitur in professione, vt patet ex cap. scripturae, de voto, & asserunt communiter Doctores. Ergo, &c.

3. Notandum est etiam hic obiter, omnia supradicta procedere etiam in iuramentis siue personalibus, siue realibus soli Deo emissis, quia votis aequiparantur, & per ea ius tertij non acquiritur. Secus vero si iuramentum esset homini praestitum, & ab eo acceptatum, quia ratione iuris tertij acquisiti, in melius commutari non potest, ac proinde neque in Religionis professione. Ita Sanchez ubi supra nu. 44. & tom. 1. lib. 3. c. 21. n. 3. & alij.

RESOL. LXX.

An votum, vel iuramentum factum alicui Ecclesiae, vel pauperi, post eorum acceptationem possint auctoritate Episcopi, vel propria in melius commutari? Et quid ante acceptationem in praedictis casibus? Ex p. 6. tr. 6. & Misc. 1. Ref. 61.

Sup hoc lege doctrinam Ref. annor. seq.

§. 1. Negatiue respondet Sanchez in summa, tom. 1. lib. 4. c. 41. n. 13. firmans post acceptationem Rectoris Ecclesiae, aut pauperis, cui verba voti & iuramenti diriguntur, non posse huiusmodi vota & iuramenta in melius commutari: quia tunc votum transit in contractum, & acquiritur ius illi tertio acceptanti, quod ipso inuito remitti nequit. Et hanc opinionem ego etiam teneo.

2. Non desinam tamen adnotare affirmatiuam sententiam tanquam probabilem admittere Fagundez in Praecepta Decalogi, tom. 1. lib. 2. c. 49. n. 11. quia vota & iuramenta promissoria propter Deum facta, etsi diriguntur ad peculiarem Ecclesiam, & pauperem; & a Rectore Ecclesiae, vel ab ipso paupere acceptentur, vltimate in Deum, propter quem fiunt, diriguntur. In quolibet enim iuramento & voto huius qualitatis duplex finis inuenitur: alter est finis cuius, id est, cuius gratia fiunt; alter finis cui; id est, cui aliquid consequitur. Cum autem finis cuius, semper sit in omnibus promissionibus principalis finis, & finis cui sit minus principalis; & sequitur vt in commutationibus ratio praecipue illius, & non istius habeatur; nam accessorium sequitur principale: & finis cuius, est principalis, finis cui, accessorius. Secundum, quia quando vouentes, aut iuramento promittentes aliquid Ecclesiae, vel pauperi particulari, propter Deum voto, vel iuramento promittunt, dirigunt suam specialem intentionem ad hunc determinatum pauperem, & ad hanc specialem Ecclesiam; dirigunt illam propter Deum: & sic tota ratio ipsius promissionis & directionis est Deus, vel Sanctus, propter quem promissio fit; & per accidens est, quod Praelatus, vel Curatus loci pij, vel hic nu-

mero pauper, scilicet Antonius, ad quem promissio fit, & utilitas promissionis spectat, ius aliquod post acceptationem acquirat: quia acquisitio huius iuris semper sit dependenter a beneplacito Dei, propter quem, tanquam propter finem principalem promissio voti & iuramenti fit. Vnde cum Deus suum maius obsequium semper habeat gratius, clarum manet posse vouentes & iurantes hac vota & iuramenta etiam post acceptationem sua propria auctoritate in melius commutare: & facta hac commutatione non poterunt illi; ad quos utilitas voti, & iuramenti spectabat, officium iudicis implorare, vt vouentes & iurantes ad exonerandam conscientiam suam cogat; & si implerent, & constet iudici vota & iuramenta in melius reuera fuisse commutata, ad nihilum poterit iudex ipsos vouentes & iurantes obligare; quia iam obligationi suae satisfecerunt.

3. Notandum est etiam hic obiter contra Azorium tom. 1. lib. 1. c. 19. q. 12. & alios penes ipsum, non solum Episcopum, sed etiam vouentem ac iuramentum sua propria auctoritate sua vota & iuramenta non solum incerta Ecclesiae, & indeterminata pauperi facta, sed etiam certa aut determinata, in melius commutare, & rem promissam dare alteri Ecclesiae pauperi, aut pauperi egentiori ante acceptationem Rectoris Ecclesiae, aut ipsius pauperis absentis. Ita Ioannes Viggers de iust. & iur. tract. 8. c. 4. dub. 20. n. 12. & alij penes ipsum. Et ratio est, quia multo probabilius est non acquiri ius pauperibus Ecclesiis, & locis pijs ad promissiones & donationes ipsis factas, donec acceptet, iustissime & doctissime probat Sanchez lib. 1. de matrim. disp. 6. n. 16. debet enim hac acceptatio fieri modo humano, vt fiat accommodata ad vltimum hominum. Deinde; quia cum huiusmodi vota fiant principaliter Deo, & in eius honorem, obligatio ipsi acquiritur, & ipse est proprie loquendo creditor; & Ecclesiae, pauperi tantum designantur, vt materia, & obiectum, circa quoniam Religionis cultus est Deo exhibendus: Deus autem semper gratius habet id, quod euidenter est melius, & ex his responsum manet ad fundamenta contrariae opinionis. Vide Doctores, quos ego ipse citavi in part. 1. tract. 11. resol. 47.

RESOL. LXXI.

Quis emisit votum mittendi ad domum Laurentianam Calicem aureum, quem postea misit cum persona fidelis, sed per viam a latronibus furatus est; quare, an vouens teneatur adhuc adimplere votum? Ex quo inferitur, quod si quis debitor satisfactus tradendo solutionem personae fidelis, vel Confessarius, vel alteri, et eam Domino restituat, qui tamen de facto non restituit, vel quia eam consumpsit, vel quia casu perierit apud ipsum. Et alij diuersi casus adducuntur pro firmanda doctrina harum difficultatum. Ex p. 10. tr. 16. & Misc. 6. Ref. 57.

§. 1. ET affirmatiue responderunt aliqui; quia Calix aureus cum furatus fuit, erat sub dominio vouentis: Et ideo ad confirmationem huius sententiae adducam doctrinam, quam tenent Doctores, quando debitor mittit per nuncium pecuniam, v. g. aliquid debitam: Sic itaque asserit Galparus Hurtadus in iust. & iur. disp. 7. diff. 8. Si vero res debita non sit sub dominio creditoris, sed debitoris, qualiter est res debita ex mutuo, aut ratione damnificationis, tunc debitor non manet liber ab obligatione restitutionis, si res illa per tertiam personam missa (quoniam per Confessarium) non electam a creditore non pertinet ad ipsum creditorem, siue quia tertia illa pertinet